

ORTA ASYA'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİNİN ÖZELLİKLER

Türklerin
İLK ANAYURDU
ORTAASYA'dır.

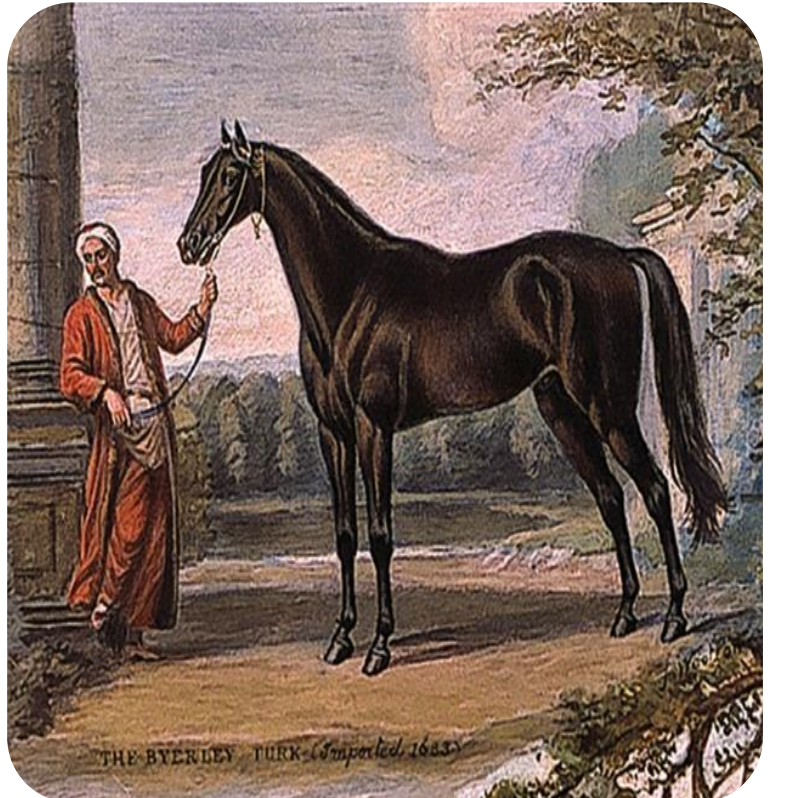
Bu bölgelerde yaşayan
Türkler, bu bölge için
TÜRKLERİN YAŞADIĞI
ÜLKE anlamına gelen
TÜRKİSTAN kelimisini
kullanırlar

Türkler, **AT'** ı ilk
evcilleştiren milletlerden
biridir.

*Bu sayede çok geniş
alanlara yayılma fırsatı
bulmuşlardır.*

*Hayvancılığın yanında
tarım , dokumacılık ve
madencilik ile de
uğraşmışlardır.*

Devlet yönetiminde **İKİLİ YÖNETİM SİSTEMİ** kullanılmıştır. Böyle bir sistem asıl amaç toprakları iki yönetime ayırıp geniş **ülkeyi daha kolay yönetmektir.**

Doğu İdaresi'nin başında **HAKAN** veya **KAĞAN** denilen HÜKÜMDARLAR bulunurken batıda da **HANEDAN (Hükümdar Ailesi)** 'ın bir üyesi olan (Genelde Kardeşi) **YABGU** (Hükümdar Ünvanı) bulunmaktaydı.

ORTAASYA , *Sert KARASAL İKLİMİ* (Bozkır iklimi) nin görüldüğü geniş bir coğrafyadır.

Dolayısıyla böylesi zorlu bir coğrafyanın özellikleri. **BOZKIR KÜLTÜRÜ** 'nün ortaya çıkması ve gelişmesine neden olmuştur.

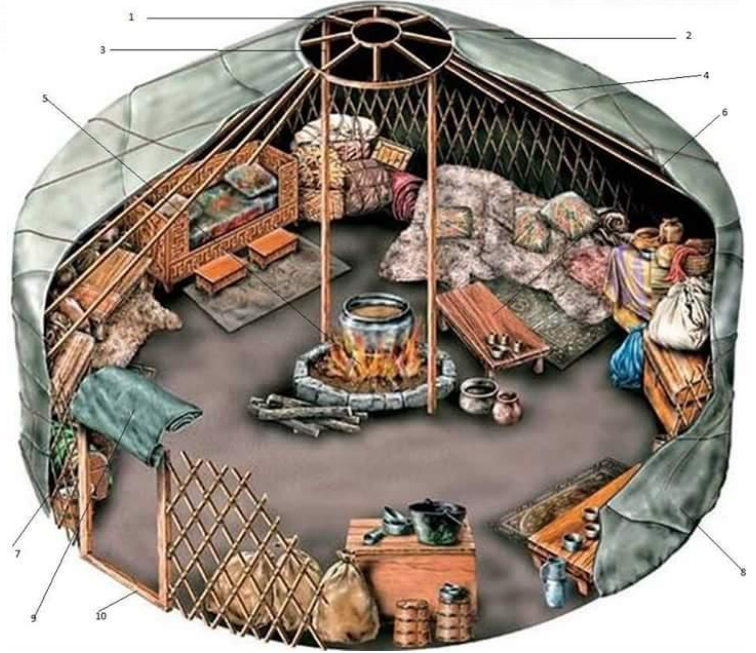

İKİLİ DEVLET TEŞKİLATI

GÖÇEBE (Konar Göçer)
hayat şartlarına bağlı
olarak , sürekli yer
değiştirdiklerinden dolayı
KOYUN ve **TİFTİK KEÇİSİ**
TÜYÜ'nden elde edilen
KEÇELİ ÇADIRLAR' da
yaşayan Türklerin en
önemli geçim kaynakları
HAYVANCILIK 'tır.

En çok **AT** , **SIĞIR** , **KOYUN**
ve **KIL KEÇİSİ**
yetiştirilmiştir.

Türklerde **ASKERLİK**
her zaman önemli olmuş,
Ordu-Millet Anlayışı'yla
hareket edilmiştir.

Ordu , **Hun Hükümdarı**
Metehan tarafından ilk
kez kurulan **ONLU SİSTEM**
(Düzenli Ordu) göre
teşkilatlanmış olup çoğu
atlı birliklerden
meydana gelmiştir

Bu teşkilatta en büyük birlik 10.000 kişilikti ve bu birliğe "tümen" adı veriliyordu. Tümenler de 1000'li, 100'lü ve 10'lu olmak üzere kademeli olarak küçülen birliğlere ayrılıyordu. Söz konusu bu teşkilat, ufak değişikliklerle bütün Türk devletlerinde varlığını sürdürmüştür.

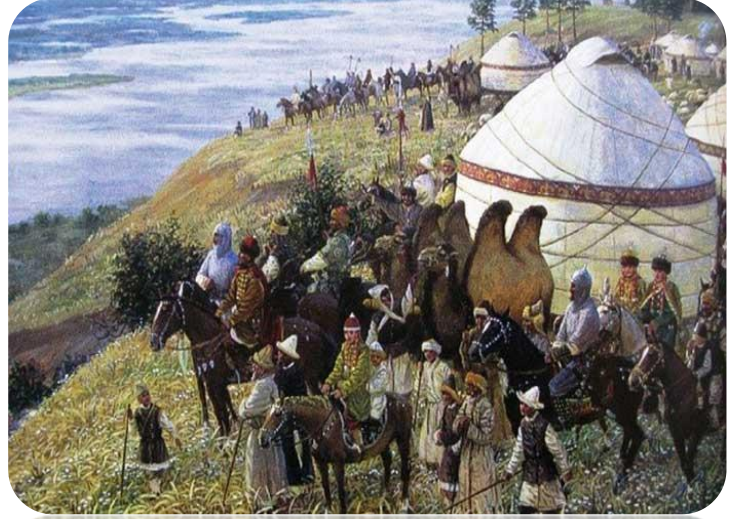
BİRLİK ADI	KOMUTANI	ASKER SAYISI
TÜMEN	TÜMENBAŞI	10.000
TABUR	BİNBAŞI	1000
BÖLÜK	YÜZBAŞI	100
TAKIM	ONBAŞI	10

TAKIM	ONBAŞI	10
-------	--------	----

Türklerin **SOSYAL** ve **EKONOMİK YAPISI** **BOZKIR KÜLTÜRÜ**'ne göre şekillenmiştir.

Dolayısıyla bu coğrafyada yaşayan **Türk Toplulukları**, **Göçebe** (Konar Göçer) **Bir Hayat** sürmüşler ve yaşamları bu şekilde devam etmiştir.

GÖÇEBE HAYAT , **Coğrafi ve Ekonomik Şartlara bağlı olarak MEVSİMLERE GÖRE YER DEĞİŞTİRME** 'dir.

Ortaasya İlk Türk Devletleri'n de

Sözlü Edebiyat

(*Dilden dile anlatılarak , günümüze kadar ulaşmış edebi eserler*) gelişmiştir.

Yaşam biçimlerini anlatan **SAV**'lar (atasözü), ölenler için söylenen **SAGU**'lar (ağıt) ve **KOŞUK** denilen şiirler ve meşhur **DESTANLAR**'ı vardır.

BÜYÜK DESTANLAR:

➤ Oğuz Kaan	}	Hun
➤ Atilla		
➤ Ergenekon	}	Göktürk
➤ Bozkurt		
➤ Türeyiş	}	Uygur
➤ Göç		

Eski Türkler 'de
"GÖK TANRI İNANCI"
yaygındı.

Gök Tanrı İnancı ,
Hristiyanlık ve
İslamiyet'in doğmadığı
dönemlerdeki
Tek Tanrılı (Tengri) bir
inanç sistemiydi.

Gök Tanrı İnancı'na göre
Tanrının eşi benzeri
yoktur ve **Tanrı**, insanlara
doğru yolu gösteren,
onları ödüllendiren ve
cezalandıran bir
yaratıcıdır.

Türkler , bu inançlarından
dolayı **PUTLAR'a**
tapmamıştır.

TÖRE , toplum düzenini
sağlamak için tüm halkın
ortak kararı ile alınan ve
uyulması istenen **"Ahlak**
Kuralları" dır.

Töre denilen
bu kurallar
"Yazılı Değildir".

Ulu atalarımız Tengri'ye inanıyordu.
Tengri'den kut alarak büyük Hun,
Göktürk, Uygur, Türk - Moğol
İmparatorluklarını kurmuşlardı.

Ulu atalarımız Tengri'ye inanıyordu.
Tengri'den kut alarak büyük Hun,
Göktürk, Uygur, Türk - Moğol
İmparatorluklarını kurmuşlardı.

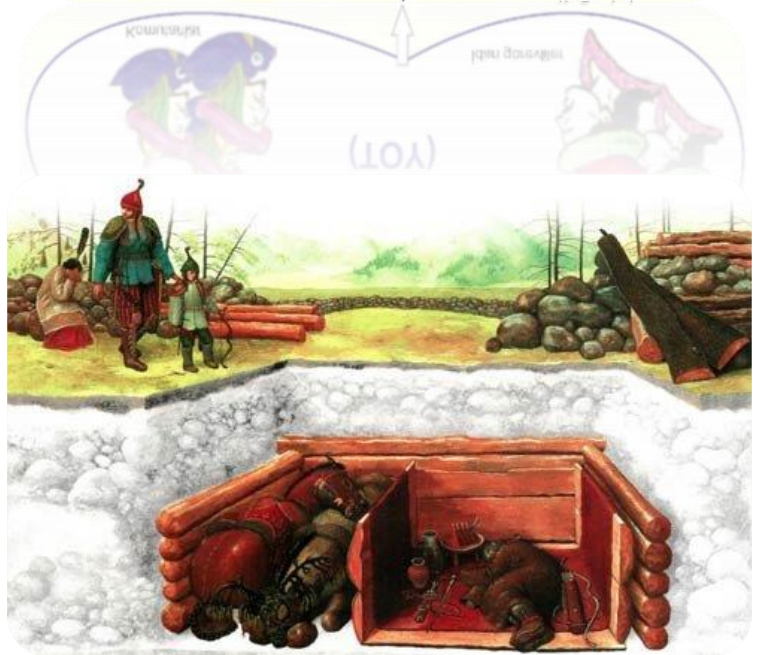
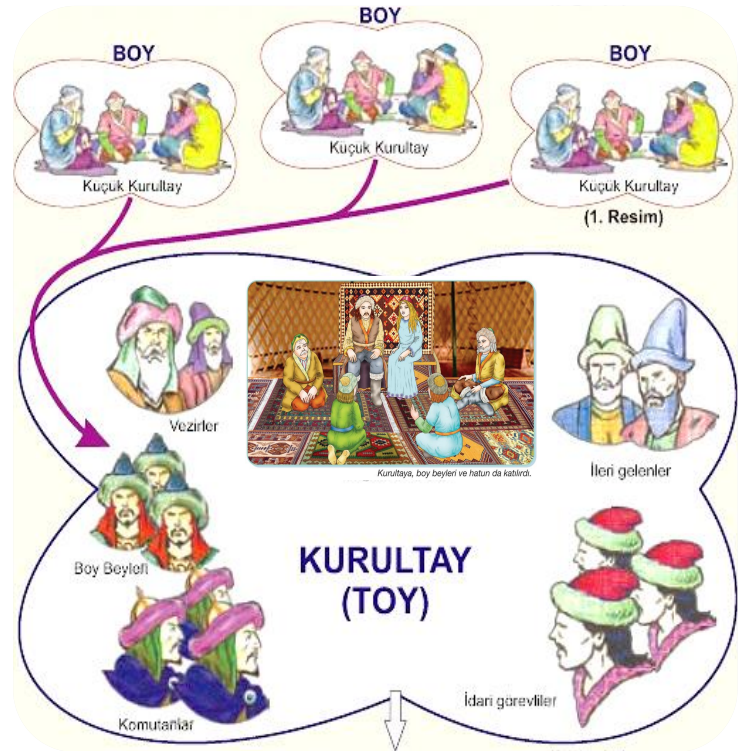
İlk Türkler’de devleti ilgilendiren önemli meseleler DANIŞMA MECLİSİ de denilen KURULTAY’da (Kengeş , Toy) görüşülürdü.

Kurultay’da alınan kararlar üzerinden son sözü HAKAN veya KAĞAN denilen “Hükümdar”

İlk Türkler’de “Ölümden Sonra Hayatın Devam Ettiğine” inanılırdı (AHİRET İNANCI)

Bundan dolayı ölen kişi kıymetli eşyalarıyla beraber **“KURGAN”** adı verilen mezarlara gömülürdü.

Eski Türkler’de **TEK TANRI İNANCI ‘NIN OLMASI , ÖLÜMDEN SONRA HAYATIN DEVAM ETTİĞİNE İNANILMASI ve TANRILAR İÇİN KURBAN KESMELERİ**, ileri de Türkler’in **İSLAMİYET’i** kabul etmelerinde kolaylık sağlayacaktır.

*İlk Türkler’de
toplumun huzurunun
sağlanması için
kullanılan*

TÖRE ,
yazısız
“**Hukuk Kuralları**” idi.

*Hukuk kuralları
ilk kez
Uygurlar
Dönemi’nde
yazılı hâle getirildi.*

*İlk Türkler’de Kağan veya
Hakan denilen
hükümdarın eşi olan
HATUN,
devlet **yönetiminde**
söz sahibiydi.*

Devlet işlerinin
görüşüldüğü yer olan
Kurultay’ da hükümdarın
yanında otururdu.

Hükümdar olmadığı
zaman **Kurultay**’a
“**Başkanlık**” ederdi.

Bu durum , eski Türk
Devletleri’nde “**Kadınlara
gösterilen değeri**” ifade
etmektedir.

Kurultaya, boy beyleri ve hatun da katılırdı.
Kurultaya, boy beyleri ve hatun da katılırdı.

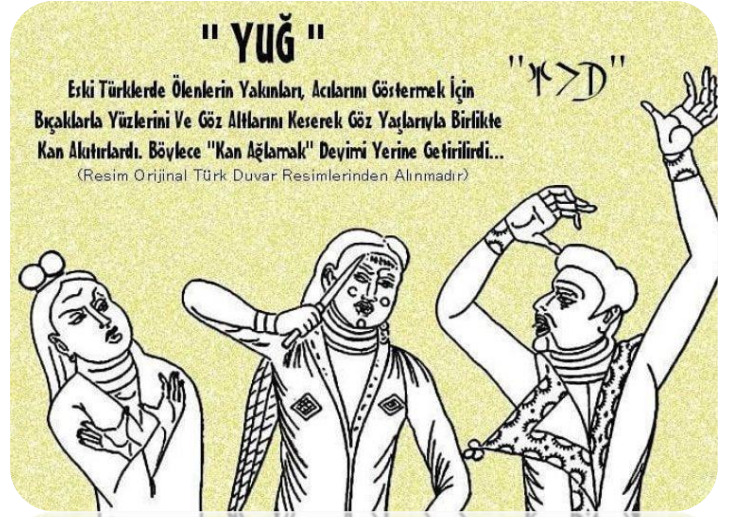

İlk Türkler’de
Ölen Kişi ‘ nin arkasından
“YUĞ” adı verilen
Cenaze Töreni yapılırdı.

Mezarların
etrafına
ölen kişinin
savaşlarda **öldürdüğü**
“Düşman Sayısı” kadar
“Balbal”
adı verilen
mezar taşı
(Heykel) dikilirdi.

İlk Türklerde
hükümdarlar
“Han,Hakan, Kağan vb.”
unvanlarını kullanırlardı.

Hükümdarlar,
devleti
“Yönetme Yetkisi” ni
Tanrı’dan
aldıklarına inanırlardı,
buna
“Kut Anlayışı”
denirdi.

İlk Türklerde
toplumun en küçük
parçası **AİLE** idi.

Aileler birleşip
URUĞ'ları

Uruğlar birleşip
BOY'ları,

Boylar birleşip
BUDUN'u (Kavim),

Budunlar da birleşip
DEVLET'i
meydana getirirdi.

